

„A tanári munka nem azonos a módszeres ismeretközléssel, még akkor sem, ha rendszeresség, szigor és következetesség jár vele. A jó tanár a lehetőségeket mutatja tanítványainak, a könyvtár és a kutatás irányába tereli az érdeklődést, önálló véleményalkotásra és munkára ösztönöz, ugyanakkor tudásban, magatartásban, anyanyelvhez, hagyományokhoz való ragaszkodásban és gondolkodásban a tevékeny, művelt ember mintaképe. ”

/Németh László/

Pályázat

a Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum
Cseresnyés Kollégiuma tagintézmény-vezető
beosztás ellátására

Vig Áron

Hódmezővásárhely, 2016. április 2.

TARTALOMJEGYZÉK

HELYZETELEMZÉS ÉS VEZETŐI PROGRAM.....	3
1. NEVELŐI HITVALLÁS	3
2. TÁRGYI FELTÉTELEK	5
3. SZEMÉLYI FELTÉTELEK	7
3.1. Tantestületünk összetétele	7
3.2. A pedagógusi szerepről.....	9
3.3. Nem pedagógus dolgozóink.....	11
4. DIÁKSÁGUNK ÖSSZETÉTELE, FELKÉSZÜLTSGE	13
5. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS TÁRSADALMI SZEREPE ÉS CÉLJA	19
5.1. A HSZC Cseresnyés Kollégiumának múltja és jelene.....	19
5.2. Megváltozott nevelőtanári feladatok.....	21
5.3. A szakmai munka területei a kollégiumban.....	24
6. PÁLYÁZATI TEVÉKENYSÉGÜNK	30
6.1. Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi Programja.....	30
6.2. Egyéb pályázatok	37
7. A SZERVEZETI MŰKÖDÉS	39
8. CÉLKITŰZÉSEK ÖSSZEGZÉSE.....	41

HELYZETELEMZÉS ÉS VEZETŐI PROGRAM

1. NEVELŐI HITVALLÁS

Tanár vagyok. Hivatásomból adódóan mély meggyőződéssel vallom, hogy a legnagyobb bajok és problémák megoldásához a tanulás szolgál megoldásként. Németh László így fogalmazza meg ezt a gondolatot:

„Aki hisz a pedagógiában, az csak optimista lehet. A pedagógusi hit, mely inkább a természet, mint nézet dolga, kettőt tételez fel: hogy az emberek (az eddigénél különböző) nevelhetők, s hogy (az eddigieknél többre) taníthatók.”

A nagy nevelők általában az elsőt tartják fontosnak. A nevelés fogalmának legfőbb tartalma nem más, mint vágyat ébreszteni arra, hogy a következő generáció felülmúlja a jelenlegit jóra valószínűségben, erényességben és segíteni őket ebben.

A nevelés tehát többre irányul, mint a szocializáció. Nem pusztán arról van szó, hogy gyermekeink beilleszkedjenek a felnőttek világába, hanem hogy jobbá váljon az ember, humánusabbá a világ. Azonban a hétköznapiakban gyakran azt tapasztaljuk, hogy a nevelés szép elve ellentmond a valóság rideg tényeinek. Szemben áll egymással a magas szűz cél, a jóra valószínűség ideálja, valamint a konkrét valóság gyarlósága, tökéletlensége. Ekkor beszélhetünk a nevelés kudarcáról. A kudarcélménnyel a nevelőnek mindig számolnia kell, a pedagógiai gyakorlatban mindig ott kísért a nevelés kockázata, hogy nem mindig jön be az elvárt eredmény. Ezzel együtt, vagy talán éppen ezért a nevelés talán a legnehezebb, egyúttal a legszebb emberi foglalatosság a világon. A legnehezebb, mivel a legbonyolultabb dologra, a gyermekekre, embertársainkra kívánunk hatni általa. S a legszebb, mivel jobbá akarjuk formálni őket.

A kérdés megközelíthető *az oktatás és a nevelés fogalmának összehasonlítása* felől is. Az oktatás folyamata legfőképp a szellem pallérozottságát segíti, a nevelés viszont az emberi lét egészét, valamennyi megnyilvánulását, azon belül is leginkább a lélek művelését irányozza elő. Az oktató ismereteket ad át, a gondolkodást fejleszti, összefüggéseket kíván megértetni. Munkájának eredménye közvetlenül és viszonylag gyorsan megmutatkozhat. Fontos a tudás, a gazdagabb ismeretanyag, ám nem jár automatikusan és nyomban több erénnyel, nagyobb humánussal és boldogsággal, a több tudás önmagában még nem jelent jóra valószínűséget.

A kollégiumi nevelő – bár az oktatásban is fontos szerepe van – elsősorban az egész személyiségre figyel, és a gyermeknek nemcsak a szellemét, jellemét, világlátását, értékvilágát kívánja befolyásolni. Munkájának eredménye csak áttételesen és hosszabb időtávon bontakozik ki, és egyáltalán nem biztos, hogy hatása egyértelműen prognosztizálható, kimutatható.

2. TÁRGYI FELTÉTELEK

A kollégium épülete 1967-ben épült, akkor a megye egyik legszebb és legmodernebb kollégiumának tartották.

Az épülettel egybeépítették a konyhát, ebédlőt; hozzátartozott a városi menza épülete, melyben egy melegítő, tálaló konyha és a mosoda, valamint raktárak nyertek elhelyezést. A felsorolt helyiségek évtizedekig a kollégiumhoz tartoztak, annak szerves részét alkották. A városi diákétkeztetés átszervezésekor az ebédlőnk, a konyha és az udvari menza épülete a Hód-Menza NKft-hez került, így jelentősen lecsökkentek vállalkozási esélyeink, de pedagógiai munkánk terepe is beszűkült.

Diákjaink élettere így négyemeletes épületünkre korlátozódott, melyet igyekszünk működésünk biztosítása érdekében minél sokoldalúbban kihasználni. A fiúk oldalán levő aulát ping-pongozásra használjuk, a lányok részén elhelyezkedőt vendégfogadásra, kiállítások rendezésére. A tanulók rendelkezésére áll továbbá egy klubszoba, tankonyhák a földszinten és a második emeleten, egy stúdió és egy mosóhelyiség.

A földszinten található még irodák, egy nevelői szoba és öt vendégszobánk. Az első emeleten egy orvosi rendelő működik, ahová a város középiskolás diákjai járnak szűrésre, vizsgálatra.

Koedukált intézményünkben a folyosók lezárásával biztosítjuk fiú és leány diákjaink elkülönítését. Az épületben 88 lakószoba, az elsőtől a negyedik emeletig szintenként 4 tanulószoba, a földszinten és a felsőbb szinteken 9 nevelői szoba található. Tanulószobáink 22-24 fő befogadására alkalmasak.

A kollégiumépület utcafrontján, a főbejárat felől megközelíthető főemeleten könyvtári olvasóterem, raktár, étkeзде működik. A könyvtár a diákok szabad idejében és a szilenciumi idő alatt tart nyitva. Az első aulában faliújságok, paraván és információs táblák szolgálják a szervezeti kommunikációt.

A klubszobában hifi berendezés, a klubszobában és a könyvtárban DVD lejátszó áll a diákok rendelkezésére. A számítástechnikai eszközök hálózatra kapcsoltak, külön körön tanári hálózat működik. Az internet-hozzáférést kábeles és vezeték nélküli, wifi routerről vezérelt csatlakozási pontok teszik elérhetővé. Stúdióinkat – általában pályázat segítségével – folyamatosan igyekszünk megújítani. Megfelelő hangosító berendezés, kamera, fényképezőgép áll tanulóink rendelkezésére.

Könyvtárunk jól felszerelt, rendelkezünk egy digitális táblával, de számítógépeink nagyon elavultak. A könyvtárban zenei anyag is található.

Legnagyobb hiányosságunk a saját tornaterem és közösségi rendezvényterem terén mutatkozik. A tornatermi lehetőséget részint a két edzőterem, részint a fenntartónk és partnerintézményeink által rendelkezésünkre bocsátott tornatermi kapacitás (Bethlen Gábor Református Gimnázium és Szathmáry Kollégium kis tornaterme, Balogh Imsi Sportaréna) pótolja. Kollégiumunk a tanulást segítő, sport és szabadidős foglalkozásokhoz szükséges eszközök tekintetében hiányokkal küzd. Kisméretű kondicionáló szobáink felszereltsége már évek óta hiányos. Közösségi programjainkat a Hód-Menza NKft. által részünkre alkalmanként átengedett ebédlőjében tartjuk.

Az elmúlt években elvégzett felújítások (villamos hálózat javítása, emeleti ablakok cseréje) ellenére maradt egy sor olyan probléma, amely alapvetően abból fakad, hogy maga az épület 49 éves, építéskor a korra jellemző építőipari technológiát alkalmazták.

A bejárások alkalmával hosszú lista készült a hibákról, hiányosságokról és a szükséges javításokról. A teljesség igénye nélkül említek néhányat: a tetőn összegyűlő víz elvezetése, beázások a zuhanyzóknál, zuhanyzókarok és csaptelepek cseréje, javíthatatlan ajtólapok cseréje, földszinti nyílászárók cseréje, a főbejárati ajtó cseréje, akadálymentesítés, beléptető rendszer kiépítése, térfigyelő rendszer fejlesztése, a porta felújítása, külső falak hőszigetelése, fűtéskorszerűsítés, parkettacsiszolás és -lakkozás.

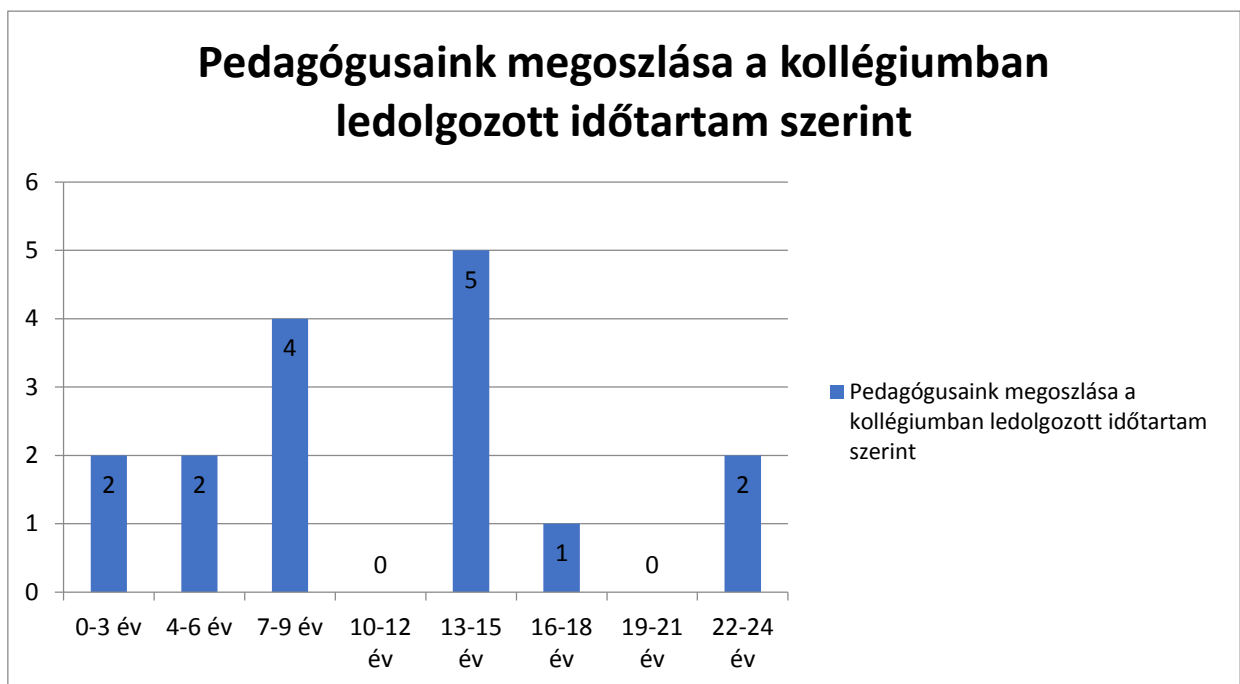
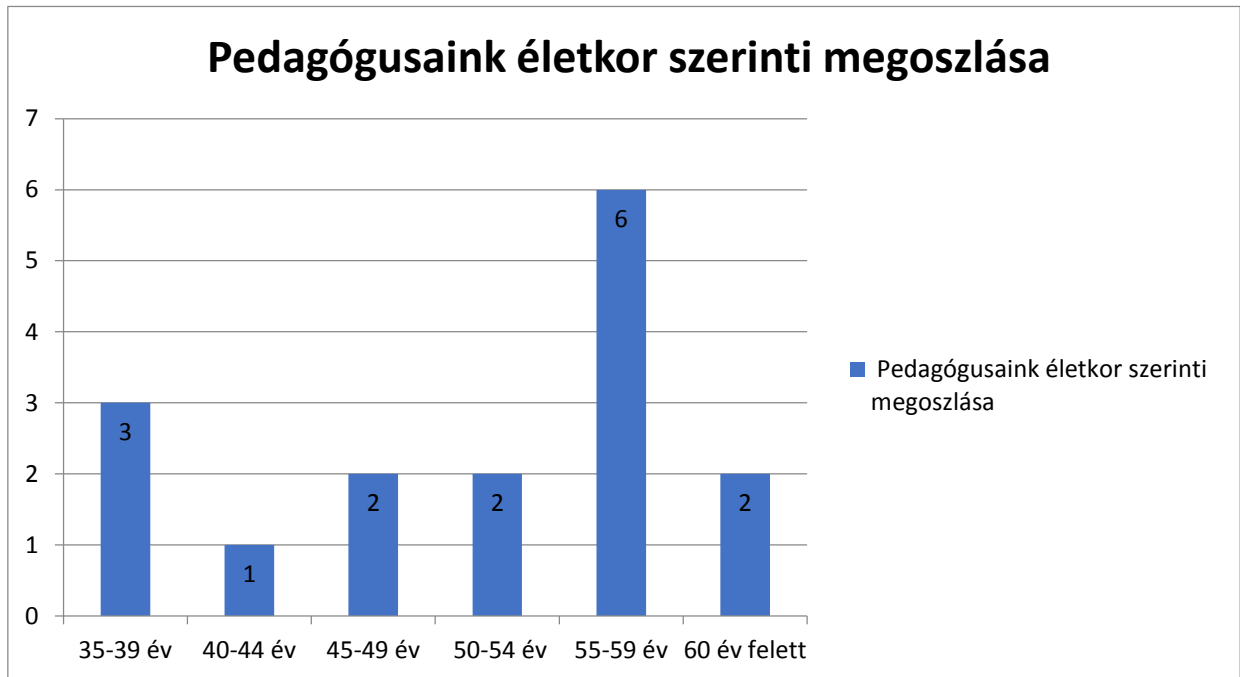
2016 februárjában statikai szakvélemény készült a kollégium épületén tapasztalt repedésekről, süllyedésekről, beázásokról és a helyreállítási lehetőségekről.

A korábban ismert, a statikai szakvéleményben is felsorolt hibákkal és az általam említett hiányosságokkal együtt az épület üzemképes, alapvetően megfelel a szűken vett tevékenységi céloknak. A XXI. század követelményeinek megfelelő kollégiumi épület kialakításához azonban komplett felújításra van szükség, aminek lehetőségét – a fenntartóval közösen – keresnünk kell.

3. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

3.1. Tantestületünk összetétele

A következő diagramok a tantestület életkorát, a kollégiumban eltöltött munkaévek szerinti összetételét, valamint szakos ellátottságunkat mutatják be.

Az intézmény 15 engedélyezett pedagógus álláshellyel rendelkezik, melyet 16 fővel működtet: 1 fő igazgató, 1 fő igazgatóhelyettes, 13 fő nevelőtanár, 1 fő könyvtáros-tanár. Közülük 2 fő rész munkaidőben (50%-ban) foglalkoztatott. Tartósan távol van 1 fő (GYES).

Középvezetői megbízások:

Általános kollégiumi munkaközösség-vezető

Önértékelési munkaközösség-vezető

Egyéb megbízások:

AJKP programfelelős

Gyermek- és ifjúságvédelemmel megbízott tanár

DÖK segítő tanár

Pályázati referens

3.2. A pedagógusi szerepről

„Azért vagyok pedagógus, hogy a természetnek nyers gyémántját szép vigyázattal csiszoljam kristályba.” (Németh László)

A jó oktatás-nevelés kulcsa a jó tanár. A pedagógus személyes példája, személyiségének ereje a legdöntőbb a nevelés és oktatás hatékonysága szempontjából, ezért a gyermekneveléshez olyan egyéniségek kellenek, akik személyiségük megjelenítésével, kommunikációjukkal követendő, pozitív mintát nyújtanak.

Olyan nevelőtanárra van szükség, aki

- egész életen át ható példát tud mutatni, egy olyan új világot képes megnyitni emberségben és tudásban, amelyet a diák soha el nem felejt,
- elfogadja saját magát, így képes elfogadni a diákok eltérő személyiségét, tolerálni hibáikat,
- pozitív hozzáállása kölcsönös tiszteletet és megbecsülést vált ki, melynek következményeként a gyerekek elfogadják és betartják a kollégiumi szabályokat,
- egész életével, személyiségével nevel; hiteles értékmintát mutat a tanulók számára,
- érzelmgazdag ember, közvetíteni tudja az emberi lélek szükségleteit: a szeretetet, a biztonságot, az elfogadást és a fontosság érzetét,
- kezelni tudja a szociális és kulturális, esetenként mentális, pszichikai és egészségügyi hátrányokkal intézményünkbe érkező tanulók sokaságát,
- egy beszélgetésben legalább annyit ad át saját maga legbelsőbb történeteiből a diáknak, mint amennyit tőle bizalommal megkapott, mert csak így érheti el, hogy a tanuló biztonságban érezhesse magát,
- nemcsak a tanított szakjaival összefüggő ismereteket tudja – lehetőleg pontosan –, nemcsak ezen ismeretek fejlesztését vállalja – lehetőleg folyamatosan –, hanem ismeri és érti ezen ismeretek összefüggéseit is,
- bátran vállalja a vitát diákjaival, esetleges tévedésének beismerése semmit sem von le az önértékeléséből, mert számára a vita tárgya ténykérdés és nem önértékelési kérdés, ami minden elfogulatlan vita egyedüli kiinduló pontja,
- az életében nincs kettős mérce, saját magát és minden diákját ugyanazzal a mértékkel méri,

- igazodási pontot ad, amely létét és egyéniségét egy elbizonytalanodott világban különösen fontos értéké emeli,
- örül a különlegesnek, az átlagostól eltérőnek; az egyediségnek olyan egyedi programot talál ki, mely pontosan rá szabott,
- kifogyhatatlan abban a kreativitásban, hogy a legrosszabb eseményben is megtalálja azt, ami jó, ami pozitív példa, ami kiemelhető, felmutatható és fejleszthető,
- ezzel ad mintát a diákjainak arra – ami a napjainkban Oscar-díjat nyert magyar film mondanivalója is –, hogy az élet legnehezebb pillanataiban hogyan kell megőrizniük az emberségüket.

Pályázatom elején arról írtam, hogy a magasztos nevelési célok megvalósítására törekvő tanár gyakran élhet meg kudarcélményt. A fenti elvárásokat megfogalmazó vezetőre még inkább ez a sors vár, hiszen egyetlen kollégája sem hibátlan, tökéletes ember, de az joggal elvárható tőlük, hogy vállalják a hibáikat, szembenézzenek velük, elfogadják magát hibáikkal együtt, de törekedjenek azok javítására.

Fontos, hogy a pedagógusok jól képzett, önbizalommal teli emberek legyenek. Cél annak az elérése, hogy minden nevelőtanár kompetensnek érezze magát; rendelkezzen azzal a tudattal, hogy számítanak rá, a szervezethez tartozik; a törvények és szabályok adta kereteken belül legyen szakmai autonómiája. Bár támogatandó, ha a pedagógusok saját tanulási/tanítási útjaikat maguk irányítják, nem lehetnek teljesen függetlenek, hiszen egy kollégium részét képezik. Nemcsak nekik kell jobb szakembereknek lenniük a változási folyamat következtében, hanem az egész kollégiumnak is haladnia kell, a tanulási utak során megszerzett tapasztalatokat mindenkivel meg kell osztani, közkinccsé kell tenni.

Vezetői feladat biztosítani a lehetőséget arra, hogy a tantestület tagjai

- egymástól és egymással tanuljanak,
- több vélemény- és tapasztalatcserét folytassanak,
- közös oktatási-nevelési képet alakítsanak ki,
- keressék a tanulási utak közötti kapcsolatokat,
- lehetőséget kapjanak a személyes fejlődésre oly módon, hogy az az egész kollégium számára előnyös legyen.

Ha a vezetésnek sikerül elérnie, hogy a tanulás szervezése megváltozzon, akkor a szervezetben olyan ciklikus folyamat alakul ki, amelyben rendszeresen egymást követi az egyéni és kollégiumi szintű reflexió, a tervezés, az alkalmazás és az értékelés. A pedagógus saját tanulási útjai jobb munkavégzéshez vezetnek saját közösségében, a közös tanulás pedig a kollégium fejlődését eredményezi.

A *szaktanári minőség* fontos része a tanári tekintélynek és hasznosságtudatnak – a korrepetálások mellett – a szilenciumokon is, amikor a kollégiumi nevelő a diáknak szaktárgyi segítséget tud nyújtani, de szakmailag – több okból is – hasznosnak tartanám, ha tanáraink óraadóként iskolában is dolgoznának. Ezt fontosnak tartom a szakmai presztízis miatt, a szaktárgyi ismeretek és tanítási készségek megőrzése és gyarapítása érdekében, és a gyerekek iskolai ügyeinek a közvetlenebb figyelemmel kísérésének céljából is. Az iskolák lényegében kihúzódtak a korrepetálások világából: ez ma már szinte kizárólag a magánszektorra, illetve a kollégiumokra maradt. Hasznosítható szaktárgyi tudásra van szükség a nevelőtanárok részéről.

Ezen túlmenően a kollégiumi nevelőtanár személyiségében, szaktudásában azoknak a különbségeknek is meg kellene jelenniük, amelyekben a kollégium mint közeg eltér az iskolától. Azokra a nevelési szituációkra gondolok – a higiéniés gondozástól a lelki problémák kezeléséig –, amelyek az iskolai közegben sokkal ritkábban jöhetnek létre.

3.3. Nem pedagógus dolgozóink

Közalkalmazottak: 8 fő

1 fő kollégiumi titkár,

4 fő portás,

2 fő karbantartó,

1 fő takarító.

Közfoglalkoztatottak: 7 fő

1 fő irodai dolgozó,

1 fő udvaros,

5 fő takarító.

Fontos, hogy az oktatást segítő dolgozók – a rájuk bízott munka elvégzése mellett – viselkedésükkel és munkaerőjükkel hozzájáruljanak a tanulók neveléséhez. Közalkalmazott dolgozóink – a kollégiumi titkár kivételével – a KLIK fenntartás és önkormányzati működtetés éveiben nem a kollégium dolgozói voltak, így újraintegrálásuk fontos feladat. Létszámuk minimálisan megfelel az ellátandó feladatoknak.

Külső munkatársaink AJKP-s feladatok ellátására:

- AJKP mentor,
- fejlesztő pedagógus,
- pszichológus,
- matematika korrepetitor.

4. DIÁKSÁGUNK ÖSSZETÉTELE, FELKÉSZÜLTSGE

Diákjaink városunk gimnáziumában, szakközépiskoláiban és szakképző intézményeiben tanulnak. A szülők többségének célja az érettségi bizonyítvány vagy egy szakmai képesítés megszerzése gyermekével. Magas a kistelepülésről jött tanulók és az alacsony státuszú családba tartozó tanulók aránya. A kollégiumunkba érkező – gyakran szociokulturális hátrányokkal küzdő – gyermek egy olyan közösségbe kerül, ahol megtanulhatja a legfontosabb együttélési szabályokat, saját életvitelének irányítását és egy – a további életét befolyásoló – életminta modellt is kialakíthat.

Mivel minden egyes diák eltérő adottságokkal, előismeretekkel, képességekkel és készségekkel rendelkezik, eredményes fejlődésük, előrehaladásuk az egyénhez illeszkedő módszerekkel valósítható meg.

A gyermeki személyiség optimális fejlődéséhez a három – korábban a pedagógusoknál is említett – alapszükséglet kielégítése szükséges, ezek: a *kapcsolat*, a *kompetencia* és az *autonómia*.

A diák akkor érzi jól magát a kollégiumban, ha ott barátai vannak, ha szereti közösségvezetőjét és nevelőtanárait, ha egy olyan közösségnek lehet a tagja, ahol számítanak rá.

A kollégistának szüksége van az öröm, a siker érzésére, amely gyakran éppen a problémák megoldásának, az akadályok leküzdésének az eredménye. A siker a tanulót újabb problémák megoldására, egyre nagyobb akadályok leküzdésére teszi képessé. A tudat, hogy képes valaminek a megoldására, elengedhetetlen ahhoz, hogy ténylegesen meg is tegye azt. A tanulók harmonikus működése, fejlődése elképzelhetetlen önszabályozás nélkül. Ezen képesség működése jelenik meg a döntéshozatalban és a döntéseik következményeinek viselésében.

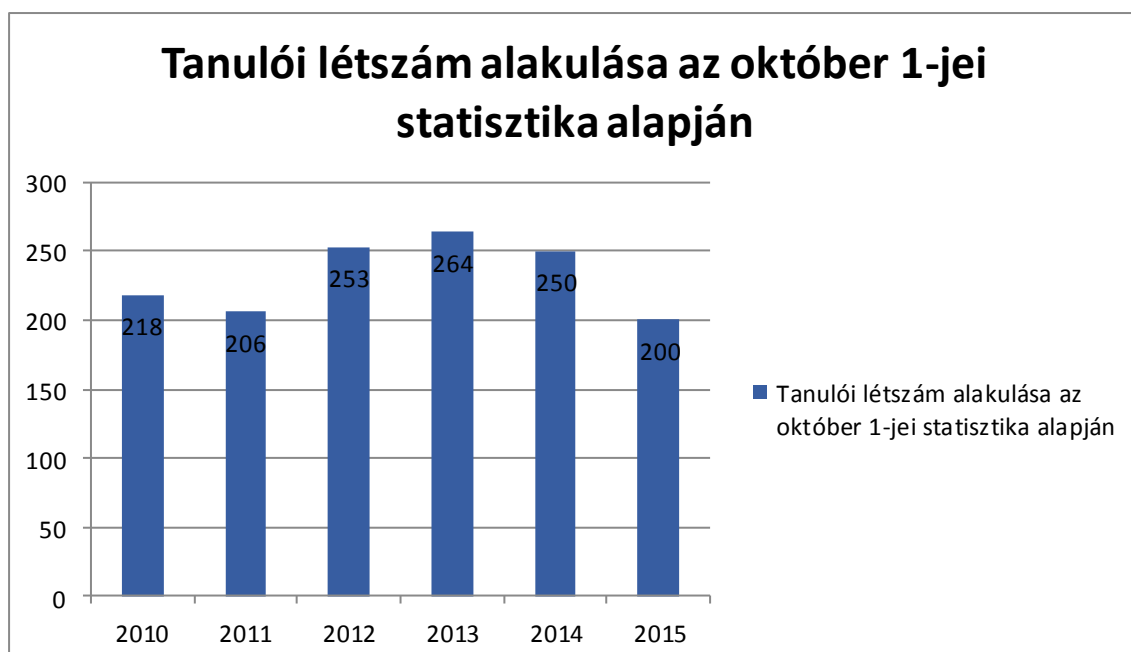
A társadalmi integráció alapjának lerakása, a kollégiumi diák tanulási tevékenységének fejlesztése terén három orientáció említhető: *korrekció*, *felzárkóztatás* és *harmonizálás*. Mind a korrekció, mind a felzárkóztatás *hiányosságokat pótló* jellegű orientáció. Céljuk, hogy segítsenek a gyerekeknek utolérni a többieket. A *korrekció* az átlagos kollégiumi szintjét messze meghaladó szinten hozott intézkedéseket igényel. A diagnosztikus vizsgálat után egy

szakember akciótervet készít, ezt az akciótervet pedig a fejlesztő pedagógus hajtja végre a nevelő segítségével vagy anélkül.

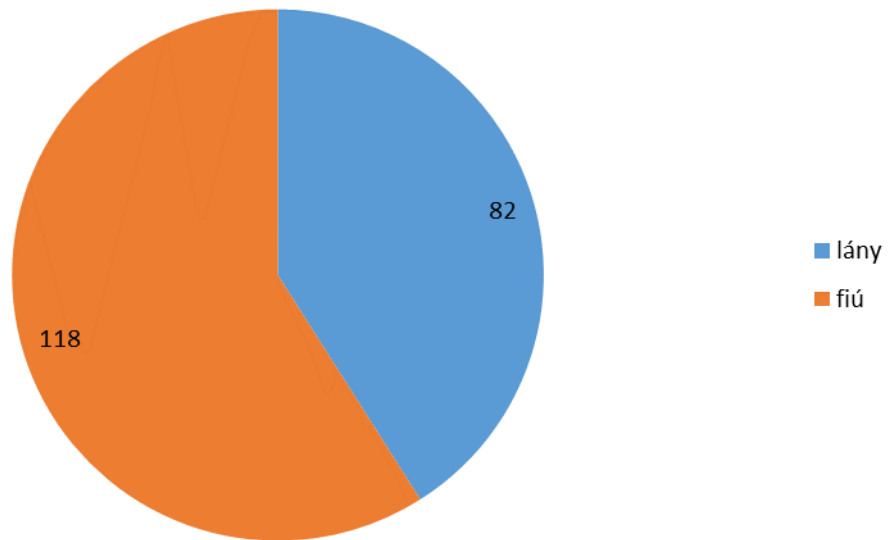
A *felzárkóztatás* ugyancsak gyógyító jellegű, de itt a kollégiumi nevelőnek sokkal aktívabb szerepe van, mely szerepet tanáraink sikerrel igyekeznek tartalommal megtölteni. A korrekció és a felzárkóztatás alapvetően a gyermeket akarja alkalmassá tenni az iskolai/kollégiumi feladatok teljesítésére.

A harmonizálási orientáció *megelőző* jellegű. Itt nem igazán az a lényeges, hogy segítsünk a gyerekeknek a többiekhez felzárkózni, hanem sokkal inkább a problematikus tanítási helyzetek megelőzése azzal, hogy olyan környezetet és módszereket ajánlunk a gyerekeknek, amelyben önmaguk lehetnek. Az ilyen oktatás-nevelés igényli a kollégium biztosított rugalmasságot mind a tanulási-tanítási tevékenységet, mind a közösségek/foglalkozások szervezését illetően, de azt is megköveteli, hogy a gyerekek a biztonság, a bizalom és a cselekvési szabadság légkörét érezzék és felelősek legyenek saját cselekedeteikért.

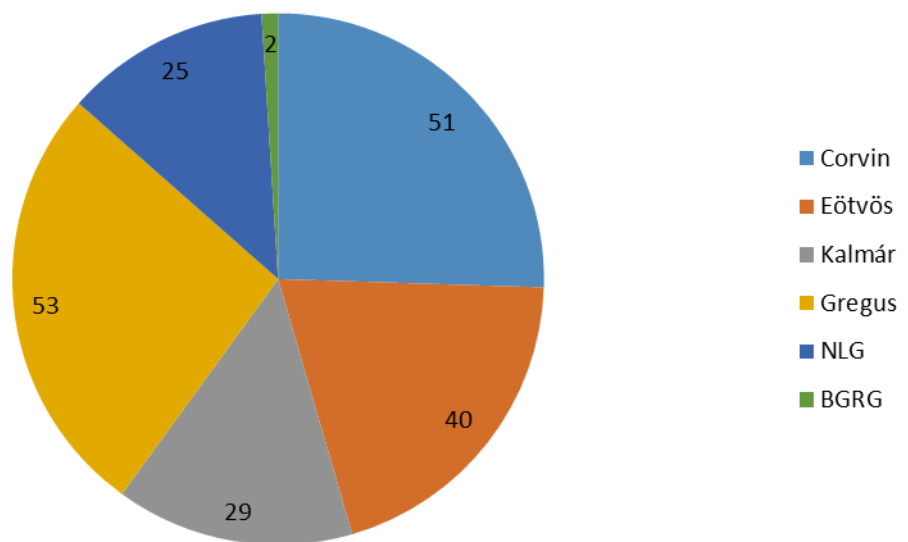
A kollégiumban élő diákokról áttekintő képet adnak az alábbi diagramok.

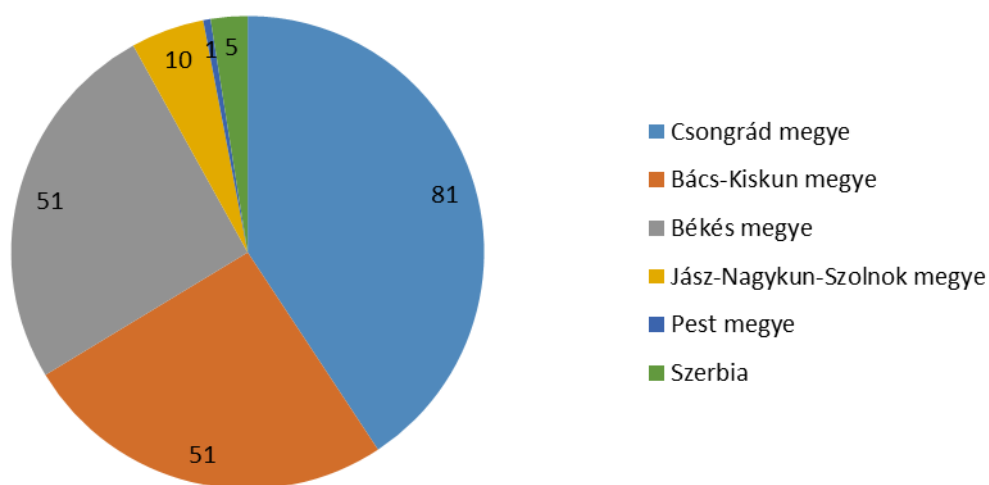
Nemek szerinti arány- 2015. október 1.

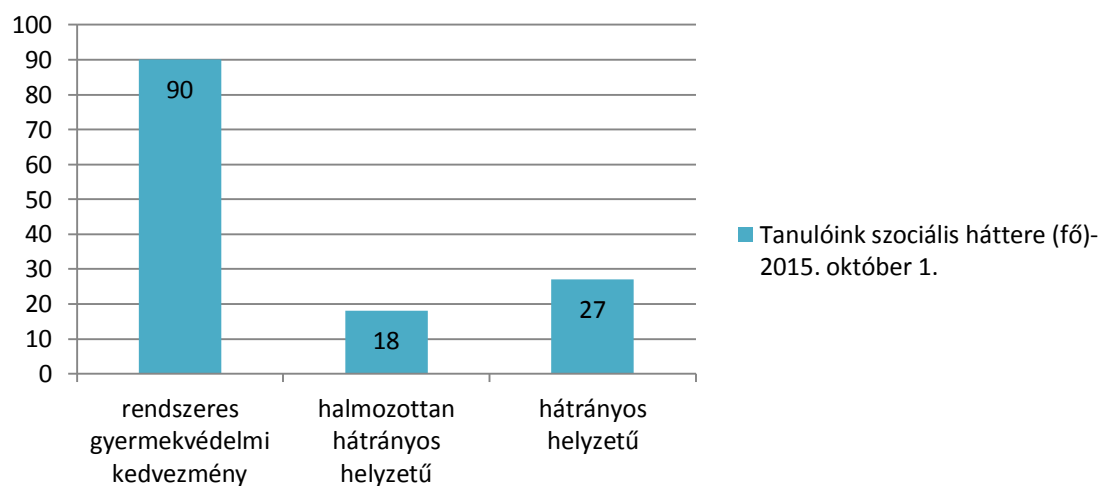
Iskolánkénti létszám-2015. október 1.

A létszám megyénkénti megoszlása-2015. október 1.

Tanulóink szociális háttere (fő) - 2015. október 1.

Az előző években tanulói létszámunk 200 -250 fő között mozgott.

Tanulóink 3 csoportra oszthatók:

- vásárhelyi oktatási intézményt választó vidéki tanulók, akik nem tudnak/szeretnének naponta bejárni,
- AJKP-s tanulók, akik a kollégiumot és partnerintézményeit választják mint integrációs lehetőséget,
- focista tanulók, akik a HFC szervezésében érkeznek városunkba és lakóhelyül kollégiumunkat jelöli ki számukra az egyesület.

AJKP-s tanulóink létszáma a kezdetek óta folyamatosan növekszik. Tagintézményi létszámunk csökkenése az utolsó tanévben a harmadik csoportba tartozó tanulók körében történekmek tudható be. Versenytársunk, a Szathmáry Kollégium bővítése és felújítása, valamint az említett kollégium és a HFC közötti együttműködési megállapodás megkötése következtében focista tanulóink többsége elköltözött tőlünk.

Lehetőségeink létszámunk stabilizálása érdekében:

- toborzási – jellemzően AJKP-s – munkánk színvonalának, eredményességének fenntartása,
- lemorzsolódás csökkentése,
- megoldás keresése a lakhatási feltételek javítására,
- a pedagógiai munka és a közösségi élet minőségének folyamatos megújítása.

A legfontosabb talán a legutóbbi, hiszen hosszú távon csak minőséget lehet eladni, és a jól végzett munka kollégiumunk legjobb reklámja. Fontos, hogy az intézményről pozitív képe legyen a helyi és a vonzáskörzetünkbe tartozó közösségnek. Az oktatásban kialakult versenyhelyzet szükségessé tette az oktatási intézmények – így kollégiumunk – számára is szolgáltatásuk népszerűsítését, a célközönség és az igénybevevők állandó tájékoztatását, azaz a marketing tevékenységet. Érdekeltek vagyunk partnerintézményeink sikerében.

A szociális helyzetet bemutató diagram *a kollégium esélyegyenlítő szerepének szükségességét* hangsúlyozza: a leszakadás, a marginalizáció, a hátrányos helyzet napi aktualitás intézményünkben.

A kollégium több szempontból is kiemelt szerepet játszik a társadalmi felzárkózás elősegítésében. Egyrészt lehetővé teszi a jellemzően kis településeken élő fiatalok szabad

iskolaválasztását, másrészt biztosítja mindazokat a feltételeket, amelyek a – sajnos szokásosnak mondható – vidéki (falusi, tanyasi) otthonokból általában hiányoznak: a könyvtárat, a korszerű ismerethordozókat, de sok esetben már pusztán a jobb higiénés viszonyok is jelentős előrelépést jelentenek a lemaradó térségekből érkező tanulóknak.

Nem elhanyagolható az a szociális biztonság, amelyet a kollégium biztosít. Ebben fontos helye van a kedvezményes étkezésnek és a komfortos körülményeknek. Másrészt nagyon sok a munkanélküli család, és a családi életre jellemző adat az is, hogy a gyerekek közel fele egyszülős családban él. Mindezek alapján nyilvánvaló, mennyire fontos a kollégium szociális funkciója: biztonságot ad azoknak, akiknek bizonytalan a hátterük; rendszeres tisztálkodási lehetőség (sőt kötelezettség) van, napi meleg étkezés biztosított. Végül jelentős hátránykompenzációs tényező a délutáni tanári segítség, amelyet a hátrányos helyzetű családok egyébként nem tudnának megfizetni.

5. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS TÁRSADALMI SZEREPE ÉS CÉLJA

A kollégium a közoktatási rendszer szakmailag önálló intézménye. Alapfeladata, hogy biztosítsa a megfelelő lakhatási és tanulási feltételeket azon tanulók számára, akiknek lakóhelyén nincs elegendő lehetőség a tanuláshoz, a szabad iskolaválasztáshoz való joguk érvényesítésére, a kisebbségi oktatásra, illetve akiknek a család nem tudja biztosítani a tanuláshoz szükséges körülményeket.

A Kollégiumi nevelés országos alapprogramja szerint a kollégiumi nevelés célja: *„a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása a bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával. ”*

A kollégium fontos társadalmi feladatot lát el, hiszen a 3200 magyarországi település közül körülbelül 2800-ban nincs középfokú oktatás, illetve néhány száz településen alapfokú oktatás sem, s mivel a tanszabadság alkotmányos jog, minden diáknak és családnak biztosítani kell a szabad döntés lehetőségét az intézményválasztás szempontjából is, a szabadsággal pedig elképzelhetetlen élni a kollégiumi rendszer nélkül. E tekintetben tehát alkotmányos kérdéstről van szó. A kollégium a települések közötti különbségekből adódó szociális, illetve az ebből fakadó kulturális hátrányok ledolgozásának a terepe, azaz nemcsak nevelési-oktatási, hanem szociális feladatot is ellát. Kollégiumi intézményrendszer nélkül nincs esély a fennálló gazdasági, szociális, kulturális hátrányok ledolgozására és az iskolarendszer társadalmilag igazságos működtetésére.

5.1. A HSZC Cseresnyés Kollégiumának múltja és jelene

„A múlt nem halt meg, hanem hat reánk; él testünkben, lelkünkben; egész valónk az egész múlt eredője; minden jelen pillanat magában foglalja az egész múltat, és valamit ad hozzá.”

(Babits Mihály)

Az idézet kifejezi az emberi élet lényegét, de igaz egy organikusan fejlődő intézményre is, ahol a fogantatás, a hagyományok meghatározzák a későbbi évek döntéseit, értékválasztásait.

1938 februárjában született meg az a gondolat, amely szerint a református egyház ingyenes középiskolai nevelésben kívánja részesíteni a szegény, de tehetséges Vásárhely környéki tanyai tanulókat, hogy a kallódó értékeket megmenthessék, a nemzet számára hasznossá tegyék. A Bethlen Gábor Gimnázium akkori tanárai dr. Szathmáry Lajos vezetésével 1938 őszén megalapították elődünket, a Tanyai Tanulók Otthonát, amely 1939. szeptember elején nyitotta meg kapuit ingyenes gimnáziumi tanításban és díjmentes internátusi ellátásban részesítve a gyerekeket.

1941-ben Németh László a „*Cseresnyés*” című szindarabjának szerzői jövedelmét teljes egészében felajánlotta az otthon javára, lehetővé téve az otthon fejlesztését. A hálás vásárhelyiek 1942-ben az intézményt „*Cseresnyés Otthon*”-nak nevezték el. Az alapítók és Németh László víziója közös: mindkettő a társadalmi determinációkat módszerszerűen áthidaló, esélyteremtő közösségről szól.

Az egykori „Cseresnyéskert” metaforáját igyekszünk ma is a mindennapokba átültetni, tevékenységünket ma is a különböző társadalmi háttérű fiatalok értékeltű nevelésének és az esélyhátrányok leküzdésének szándéka határozza meg XXI. századi feltételek között. Fontos szerepet tölt be az *esélyegyenlítésben*; hozzájárul a társadalomban hátrányokkal küzdők szocializálásához, egyéni adottságaik kibontakozásához, szociális státusuk javításához. Így munkaerő-piaci lehetőségeik is kedvezőbbekké válhatnak, részt vehetnek a felfelé mozduló társadalmi mobilitásban.

Kollégiumunk bázisát Békés és Csongrád megyék kistelepüléseinek gyermekei adják. E leszakadó, perifériális régió és polgárainak fölzárkóztatásában az oktatási–kulturális esélyegyenlőség fenntartása, illetve megemelése össznemzeti feladat és érdek. A Cseresnyés Kollégium ezen régióban élő fiatalok számára biztosítja a Hódmezővásárhely iskolái által nyújtott képzési lehetőségeket.

Emellett kollégiumunk és a Németh László Gimnázium, Általános Iskola már 2005-ben *elindította az Arany János Kollégiumi Programot*, amely a halmozottan hátrányos helyzetű diákokat segíti hozzá a sikeres érettségihez, így a második képzettségi törésvonal átlépéséhez. A Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum Cseresnyés Kollégiumának nevelőtestülete az értékeltű, normatív és komplex személyiségfejlesztő pedagógiát vallja magáénak. Célunk az, hogy közvetíteni kívánt értékrendünk a nevelői munka, az egyénekre lebontott program során, belső igényként éljen tovább.

Fontos, hogy összezavarodott jelenünkben az értékőrzésnek, az értékek újrateremtésének és új értékek létrehozásának közös örömeivel is megismertessük diákjainkat.

Nagy hangsúlyt fektetünk a hagyományápolásra, ezért 2018-ban – a Tanyai Tanulók Otthona megalapításának 70., és a kollégium jelenlegi épületének avatásának 50. évfordulójára – nagyszabású megemlékező rendezvény szervezését tervezem.

5.2. Megváltozott nevelőtanári feladatok

Néhány évtizeddel ezelőtt a kollégiumi ellátás szakmai tartalma az intézmények túlnyomó többségében erősen korlátozott volt, döntően a tanulók fiziológiai szükségleteinek, illetve az oktatási intézményekből érkező elvárásoknak a mechanikus teljesítésére irányultak. A nagy tömegben együtt lakó, serdülőkorú csoport viselkedésének szabályozása jellemzően poroszos módszerekkel történt. A fegyelmezés volt a tanulássegítés egyik fő módszere is. A *szilencium* mint a tanulási idő kollégiumi elnevezése is pontosan mutatja, hogy ezen foglalkozásokkal szembeni fő elvárás az volt, hogy csendben kell maradni. A kollégiumi nevelők nem kis hányada megelégedett azzal, hogy a hozzá beosztott tanulók csendes tanulását felügyelte, illetve kikényszerítette.

A rendszerváltást követően bekövetkezett jogszabályi változások megteremtették az alapját annak, hogy *a kollégium magasabb rangra emelkedjen*. Az 1993. évi LXXIX. törvény a többi nevelési-oktatási intézménnyel azonos szintre helyezte, önálló területként definiálta a diákotthont és kollégiumot, és ezt a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről megerősítette.

A törvényi elismertség egyben a feladatkör lényeges bővülését is eredményezte: a kollégiumoknak is meg kellett alkotniuk saját pedagógiai programjukat, majd a minőségügyi területen is az iskolákéhoz hasonló kötelezettségeknek kellett eleget tenni (IMIP, teljesítményértékelés, önértékelés).

A szakmai igényesség és elismertség szempontjából azonban még ennél is fontosabb volt a *Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának* kiadása. Ebben meghatározták azokat az elveket, célokat és feladatokat, amelyek a *modern kollégium* alapjául szolgálnak, továbbá azokat a paramétereket, amelyek a szabályos működést garantálták (pl. a foglalkozások típusa és száma).

Az 59/2013. (VIII.9.) EMMI rendelet a KNOAP-ot a közoktatás/köznevelés aktuálisan érvényes prioritásaihoz igazította. Utóbbi elsősorban a NAT-kompatibilitást tartotta szem előtt. A KNOAP részletesen meghatározta a nevelőtanári feladatköröket is. A legfontosabbak: *oktatás, csoportvezetés, szabadidős foglalkozások vezetése, egyéni törődés, pedagógiai felügyelet*. Kiemelt feladatként jelentkezett a *tematikus csoportfoglalkozások* megtartása, ami nemcsak az adott témakörökre történő korrekt felkészülést, hanem az *adaptív* megközelítést is determinálta. A kollégáknak tehát nemcsak a szükséges ismereteket kellett megszerezni, aktualizálni, hanem az *adekvát módszertan* alkalmazását is be kellett építeni a gyakorlatukba.

A KNOAP 2009-es módosítása feladatul határozta meg, hogy a kollégiumokban is meg kell jelennie *a kompetencia alapú nevelésnek*, és ezt a 2013-as EMMI rendelet sem módosította. Általánosságban amúgy is kijelenthető, hogy kompetenciaalapúság fogalmát és gyakorlatát lényegesen könnyebb a kollégiumokban értelmezni és érvényesíteni, hiszen a nevelési feladatok zöme eredendően is a fiatalok különböző kompetenciáinak fejlesztésére irányul. A megváltozott szabályozás és igényrendszer a modern pedagógia által elismert módszerek alkalmazását várja el, és ehhez a KNOAP biztosítja a megfelelő kereteket is. Az elvárásoknak megfelelő konkrét eljárásokat a *tanulók személyiségéhez igazodva, adaptív módon* kell a pedagógusoknak megtalálni.

Ennek a célnak a megvalósítását segítette a TÁMOP 3.1.4 pályázathoz való kapcsolódás lehetősége. A részt vevő kollégiumok nevelőtanárai – így kollégiumunk tanárai is – több továbbképzésen sajátíthatták el a korszerű módszereket. A pályázat megvalósításában pedig épp ezeknek a módszereknek a következetes alkalmazását, a napi gyakorlatba történő beépülését várták el az érintett intézményektől. A fenntarthatóság követelményének megtartása pedig nemcsak azt jelenti, hogy a szabályoknak megfelelő ideig folytatni kell a program megvalósítását, hanem – lehetőség szerint – bővíteni is kell az alkalmazók körét.

A törvényi változások a nevelőtanári szerepfelfogás változásainak igényét fogalmazták meg. A hagyományos – frontális, ismeretközlő – foglalkozásvezetést fokozatosan felváltja az adott témák feldolgozásához leginkább illeszkedő *moderátor szerepek alkalmazása*. Hangsúlyossá válik a tanulócsoporthoz igazodó differenciálás, míg a team-munka szervezésében a tanulói aktivitás felkeltése lett az elsődleges szempont. A nevelőtanár sokszor csak a jelenlétével, szükség esetén a támogató, iránymutató beavatkozásával segíti a téma feldolgozását.

Külön kiemelhetők az *Arany János Programok*, melyekben a célcsoport, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása, az esélyteremtés nem történhetne meg a hagyományos tanári attitűdök dominanciája mellett. Az Arany János Programok módszertani megtermékenyítő tevékenységével kapcsolatban főleg az egyéni és kiscsoportos foglalkozásokhoz kapcsolódó módszerek alkalmazásában felhalmozódott és másutt is hasznosítható tapasztalatokat említhetjük. Az *átlagostól jelentősen eltérő pedagógusszerepeket* is tetten érhetünk. Ilyenek például a tanulmányutak, a személyiség-gazdagító programok és a családlátogatások megvalósításában megjelenő szerepek, amelyben a *nem szokványos nevelési helyzetekben való tanári viselkedést* is tervezni, gyakorolni kell.

Erősíteni kell a *nevelőtanárok mentor szerepét*. A tanulókkal való egyéni foglalkozás régóta elvárás, de hagyományosan inkább csak a kollégisták személyes, esetenként intim problémáinak megoldásában nyújtandó segítséget foglalta magába. A mentorság ma már túlmutat ezen a személyes törődésen. Sokkal inkább egy olyan tanári beállítódást jelent, amelyen – a tanuló személyiségének alapos ismeretére építve – az aktuális nehézségek szisztematikus leküzdését, az életpálya mind több területének tudatos megtervezése segítségével, a kollégista önállóságra való nevelését érthetjük.

A megváltozott nevelőtanárszerep követelményeinek való megfelelés ma már nem csak az egyén önkéntes szándékán múlik. A *pedagógus életpályamodell* szellemisége és az ahhoz kapcsolódó konkrét gyakorlat lényegében kikényszeríti a *kollégiumi nevelőtanári szerepkör komplex átgondolását*.

Az új módszerek alkalmazása, a korszerű nevelői szerepfelfogás elterjedése, az új vagy újragondolt módszerek alkalmazása nem írhatja felül a kollégium alapfeladatához rendelt tevékenységeket. A módszertani és attitűdbeli változások mellett meg kell tartani azokat a mozzanatok is, amelyek a *hagyományos nevelőmunka során igazolták helyességüket*, illetve a napi működés során kikerülhetetlenek. Nem vonható kétségbe, hogy a *biztonságnyújtó, a szülőpótló, elvárás-közvetítő pedagógusszerepek* szerves részét képezik a bentlakásos intézmények eredményes működésének. Ugyancsak a kollégiumpedagógiai gyakorlathoz tartozik a *pedagógiai felügyelet* azokban az időszakokban, amikor a tanulók foglalkozásokon kívüli élik életüket a kollégium falain belül.

5.3. A szakmai munka területei a kollégiumban

Kollégiumunknak a működésünket meghatározó törvények, rendeletek, alapdokumentumok – és a vonatkozó szakirodalom – alapján feladatok széles körét kell ellátnia:

- esélyteremtés, hozzáférés biztosítása a jó minőségű tudáshoz,
- segíteni a szociális és kulturális hátrányok leküzdését, a társadalmi integráció folyamatát,
- szerepvállalás az egész életen át való tanulás megalapozásában,
- a NAT-ban meghatározott kulcskompetenciák erősítése,
- tehetségfejlesztés és felzárkóztatás,
- feltételek teremtése az iskolai tanulmányok sikeres folytatásához,
- a családi nevelés kiegészítése, gyakran korrigálása,
- szociális ellátás, biztonság, érzelmi védettség nyújtása,
- a nevelés előtérbe helyezése,
- a tágabb közösség kulturális életében történő szerepvállalás,
- a nemzeti összetartozás tudatának erősítése,
- környezet- és egészségtudatos életmód kialakítása,
- más kultúrák megismerésének segítése.

Éves munkatervünk elemeiben, foglalkozásaiban, rendezvényeiben, feladatmeghatározásaiban ezen feladatok jelennek meg:

- Emléknapokat, megemlékezéseket, kollégiumi ünnepeket tartunk.
- Méréseket végzünk, fejlesztő foglalkozásokat és korrepetálásokat tartunk, egyénre szabott fejlesztési programot készítünk.
- Az AJKP eredményes működtetésével lehetőséget biztosítunk szociokulturális hátrányokkal küzdő tanulóknak arra, hogy érettségi bizonyítványt szerezzenek.
- A közösségi foglalkozások tematikus elemei beépülnek a hétköznapi nevelési gyakorlatunkba (pl. drámajátékokon keresztül elsajátított önismereti gyakorlatok, fenntarthatósággal kapcsolatos programok, pályaorientációs foglalkozások).
- Szabadidős (sport és kulturális) programokat, kirándulásokat szervezünk.
- Prevenációs tevékenységet végzünk.

- Egyéni foglalkozások során olyan odafigyelést, segítséget, tanácsot adhatunk, melyet sok esetben mástól nem kap meg a tanuló, s amely a sorsát befolyásolhatja.
- Törekszünk a tanulást segítő tevékenységek módszertanának és hatékonyságának javítására, partnerekkel való együttműködés javítására annak érdekében, hogy javuljon diákjaink tanulmányi eredménye, csökkenjen a lemorzsolódás.
- A pedagógus életpálya rendszerbe illeszkedő önértékelést vezettünk be és működtetünk; szervezeti és egyéni szinten is felkészülünk a tanfelügyeleti ellenőrzésre és a minősítésre.
- Teabár rendezvényeken lehetőséget biztosítunk környékbeli előadóknak a fellépésre, tágabb környezetünknek megismerésükre, a program megtekintésére.

A kollégiumi tevékenységünket a pedagógiai programnak megfelelő *éves tanulói foglalkozási terv* alapján szervezzük meg. Ez kollégiumi csoportonként tartalmazza a kötelező foglalkozásokat, továbbá a kollégium egészére az előre tervezhető szabadon választható szakköröket, sportköröket, korrepetálásokat.

A tanulóink számára kötelező 15 óra tartalmaz 12 szilenciumot, 1 korrepetálást, ill. 1 tehetség-kibontakoztató, 1 közösségi és 1 szabad idő eltöltését szolgáló csoportos foglalkozást.

A kollégium a következő szakköröket működteti a tanulók számára:

- könyvtári foglalkozás (könyvtárismeret, szövegértés, kompetenciafejlesztés),
- sütés-főzés,
- zene szakkör,
- foci edzés fiúk és lányok részére,
- kosárlabda edzés,
- íjászat.

Korrepetálást a következő tantárgyakból biztosítunk: biológia, magyar nyelv és irodalom, angol nyelv, történelem, kémia, földrajz, technika, ének, rajz és matematika.

Matematika tantárgyból nagyobb kapacitásra lenne szükség; fizikából, német nyelvből és a szakmai tantárgyakból nem tudunk korrepetálást biztosítani. A hiányok pótlására lehetőségként kínálkozik matematika tanár szerződtetése az AJKP keretein belül, illetve az együttműködés erősítése partnerintézményeinkkel a korrepetálások szervezése terén is.

Tevékenységeink széles spektrumának – óhatatlanul hiányos – bemutatása helyett néhány prioritást szeretnék megnevezni, melyek alapvetően befolyásolják a kollégiumban folyó nevelő-oktató munka irányait, súlypontjait.

- *Nemzeti azonosságtudat ápolása*

Az 1990 előtti időszak internacionalizmusa, majd napjainkban a globalizáció előretörése, az európaiság esetenkénti túlhangsúlyozása következtében a magyar társadalomban háttérbe szorultak a nemzeti összetartozást erősítő nevelési mozzanatok. Fiatalok sokaságának pontatlanok a történelmi ismeretei, semmit vagy csak igen keveset tudnak a külföldi magyarságról.

Kollégiumunkban az elmúlt évtizedben közvetlenül is megjelent a nemzeti összetartozás egyik markáns megnyilvánulása: a határon túlról érkező focista tanulók ellátásának szükségessége.

AJKP-s tanulóink rendszeresen utaznak határon túli magyar területekre, ahol magyarul beszélhetnek korábban románoknak, szlováknak gondolt nemzetársainkkal, megélik az összetartozás érzését.

Íjász szakkörünk a sport tevékenység mellett nemzeti hagyományt bemutató küldetést is vállal. Az íjászat két legfontosabb alkalmazási területe a történelem során a vadászat és a hadviselés volt. Sportolás közben a magyar történelem és kultúra egy fontos területével is megismerkedhetnek tanulóink. Célunk az íjászat technikai alapjainak elsajátítása, pontos, összetett szem és kéz koordinációt igénylő mozgás kialakítása.

Nemzeti ünnepeink; nemzetünk szabadságtörekvéseit tükröző, továbbá nemzeti múltunk mártírjainak emlékét, példáját őrző emléknapok kiemelten fontosak számunkra, igyekszünk olyan meghatározó élményben részesíteni diákjainkat, melyet máshol nem kaphatnak meg. Ezen szándék illusztrálása céljából megemlítem a holokauszt magyarországi áldozatainak az emléknapjára, 2016 tavaszára tervezett programunkat. Varga Árpád Zsolt független filmes készített egy 40 perces dokumentumfilmet *Tábori levelezőlapok Erdővárosból* címmel, amely 2015-ben a Göcseji Filmszemlén különdíjat kapott. A film a II. világháború alatt Erdővárosban működő munkaszolgálatos tábor történetét dolgozza fel. A vetítésre meghívjuk a film alkotóját, Varga Árpád Zsoltot, valamint a táborban meghalt Előd László 86 éves lányát. A film megtekintése után egy kötetlen beszélgetést tervezünk a két meghívott vendéggel. A program nyilvános, így azon célunkat is szolgálja, hogy kulturális, művészeti,

közéleti eseményekkel a város polgárait is becsalogassuk a kollégiumba, bemutassuk nekik tevékenységünket.

A nemzeti közösséghez való tartozás tudatának ápolása mellett fontosnak tartom az európai önazonosságra nevelést, valamint az etnikai hagyományok megismerését és elfogadását is.

- *A közösség szerepének kihangsúlyozása*

A nemzeti közösséghez való tartozás mellett fontos a szűkebb közösségek kohéziójának erősítése is. A kollégium a személyiségfejlődés, a szociális érés szempontjából számos egyedi lehetőséggel bír. Kevés olyan középiskola van, ahol délután is ott lehetnek a gyerekek, amelyek teret ad közösségi élet iránti igényüknek. A kollégium erre remek terep. A kollégiumban a gyerekek vegyes életkorú közössége van jelen, amely a szobaközösségtől az egész kollégium közösségéig épül fel. Rendkívül gazdag gyerekkapcsolatok és ugyanilyen gazdag diák-nevelő kapcsolatok is működhetnek, hiszen az intézményben a tanuló kijelölt nevelőjén kívül még jó néhány nevelőtanárr van. Választhat magának a formálisan hozzá rendelt felnőttön kívül mást is. A kollégiumi közösség nem hasonló sorsú diákok mechanikus egymás mellett élését jelenti, hanem egy szervezett, dinamikus, folyamatosan változó, organikusán működő szociális hálózatot takar. Ebben a közegben zajlanak mindazok a folyamatok, amelyekhez elengedhetetlen a társak jelenléte, a konstruktív interakciók sorozata, a nevelőtanárok által irányított közösségi cselekvés, és amelyben minden tanuló megélheti az összetartozás élményét.

Az együttműködésnek már a beköltözéskor kell elkezdődnie alapvető szocializációs folyamatokkal, amelyek a társadalmi szokásrendszert kevésbé értő, ismerő társak beilleszkedését segítik, beleértve a legegyszerűbb viselkedési szokásokat, vagy éppen a magasabb szintű normákhoz való igazodást.

Ezt szolgálja és – ugyanakkor – ennek jele a közös, esetleg párokban történő tanulás, amelyben lehetőség van egymás – főleg a tanulmányokban lemaradó társak – támogatására.

A szabadidő értelmes és hasznos eltöltése ugyancsak a kollégiumi közösségben zajlik. Itt sokkal jobban egymásra találhatnak a hasonló érdeklődésű kollégisták, mint az iskola után haza induló tanulók, és így a kezdetben formális csoportok is könnyebben alakulhatnak át organikus közösséggé.

A kisebb, intimebb csoportokban (pl. szobaközösségekben) zajló interakciókból nőhetnek ki a barátságok, amelyek akár életre szólóak is lehetnek.

A kollégiumi élet sajátosságaiból adódóan a *diákönkormányzás* lehetősége is jobb, mint az iskolák többségében. A diákönkormányzatnak lehetősége van arra, hogy alakítsa a diákság életét, szabadidős tevékenységét, és az intézményi működés szabályainak (házirend, szmsz) megalkotása során felkészülhet a demokratikus életre. A diákönkormányzatokat demokratikus választása, a testületben végzett eredményes munka lehetősége a diákönkormányzat tagjainak komoly megbecsülést kölcsönöz, köztiszteletnek, nagy tekintélynek örvendenek a társaik között.

- *Kompetenciafejlesztés játékosan*

Az iskolákban elsősorban a tantárgyakhoz, műveltségi területekhez kapcsolódóan folyik a képzés, a kollégium terepet adhat a sajátos fejlesztési formák alkalmazásának is. Ebben a tanévben alkalmazza először a kollégium a *logikai játékokat* fejlesztési óra keretében. A játék – a szórakozás, az együtt megélt élmény és a tanulói együttműködés fejlesztése mellett – tanulók logikáját, térlátását és rövid távú memóriáját fejleszti, ezzel is javítva például a rossz matematikai eredményeket.

Nevelési, fejlesztési eszközként *használjuk a sakkot* is. Művelése növeli a megfigyelőképességet, megtanít megfigyelni környezetünket és azokat a változásokat, amelyek körülöttünk zajlanak. A játék önmegtartóztatásra, fegyelmezettségre nevel, kifejleszti a logikus gondolkodás képességét, más gondolkodásának megismerését, növeli a képzelőerőt. Olyan tulajdonságok ezek, amelyek az élet minden területén szükségesek és hasznosak. Játsszani, s így sakkozni is szeretnek a fiatalok, és közben maguk sem veszik észre, mennyit tanulnak. A legkülönbözőbb szellemi képességeket fejleszti egyszerre, a megfigyelést, az emlékezetet, a képzeletet, a gondolkodást. Közismert hatása a számítási készség fejlődése, emellett az akaratot, a koncentrációt is kiválóan fejleszti.

A sakkoktatás céljaként a tanulók teljes személyiségformálásán belül egy általános képesség – kiemelten az értelmi képességek – fejlesztése jelölhető meg. A rendszeresen sakkozó fiataloknál gyorsabban és hatékonyabban fejlődnek az értelmi képességek, amelyek elősegítik a legkülönbözőbb tanulási folyamatok optimálisabb megvalósulását.

A különböző játékok, mint problémamegoldó tevékenységek, elősegítik a fiatalok egész személyiségének fejlődését. Olyan személyiségjegyek erősödnek, mint a kitartás, a megfontoltság, a tervszerűség, az ésszerű, ellenőrzött kockázatvállalás, a döntési képességek, a döntésekhez szükséges körültekintés, az alaposág és a bátorság.

- *Intézményi innováció*

Bátorítom és segítem az intézményi innovációt, mely – sok egyéb működési terület mellett – a kollégium jó gyakorlataiban is megmutatkozik.

Az Iskolatáska online felületre az elmúlt évek során négy jó gyakorlatot töltöttünk fel:

- „Szabad szellem, szabad lélek, szabad zene” – Kulturális és művészeti nevelés, közösségépítési projekt a Teabár rendezvényeken,
- 9. és 0. évfolyamos diákok gólyatábora,
- felzárkóztatás zenével – éneklés és önismeret,
- szelektív hulladékgyűjtés.

2016 tavaszán TÁMOP 3. 1. 7. számú pályázat műhelyfoglalkozás keretében mutatkozott be új jó gyakorlatunk, *Irodalmi ízek és dallamok – kulturális körutazás a világban* néven, melynek keretében irodalmi műsor, zene, film, díszlet, öltözet, étel és ital segítségével megidézzük egy adott kultúra hangulatát.

6. PÁLYÁZATI TEVÉKENYSÉGÜNK

6.1. Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi Programja

A Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi Programjára (AJKP) való jelentkezést az Oktatási Minisztérium 2003-ban és 2004-ben pályázat keretében hirdette meg. A program bevezetésére a 2004/2005-ös tanévben került sor. A Cseresnyés Kollégium a Németh László Gimnázium, Általános Iskolával közösen a 2005/2006-os tanévben pályázott a programban való részvételre.

A program célja, hogy egy középiskolai kollégiumok által alkalmazható pedagógiai eszközrendszer segítségével lehetőséget biztosítson arra, hogy a jelenleginél lényegesen nagyobb arányban tanulhassanak eredményesen nappali tagozatos, érettségit adó szakközépiskolai és gimnáziumi osztályokban a legszegényebb, alacsonyan képzett szülők gyermekei.

Abban segít kollégiumunk a célcsoportjához tartozó hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek, hogy – egy gimnáziumi felkészítő évet követően – szakközépiskolába vagy gimnáziumba járhassanak és sikeresen fejezzék be a középiskolát. A kollégiumi program kiegészül egy középiskolai tanulmányokra felkészítő, elsősorban a kulcskompetenciák fejlesztését felvállaló, előkészítő kilencedik évfolyammal, amelyet Hódmezővásárhelyen a Németh László Gimnázium, Általános Iskola szervez meg.

A kollégium a programban résztvevő tanulók számára többféle módon nyújt hathatós segítséget. Egyéni fejlesztési tervek alapján a tanuló iskolai eredményeinek sikerességéhez járulunk hozzá külső szakemberek – pszichológus és fejlesztő pedagógus – bevonásával végzett fejlesztő foglalkozásokkal, tehetséggondozással, korrepetálással.

A kollégium az öt év folyamán mindvégig jelentős szociális támogatással biztosítja azt, hogy a diákok anyagi nehézségei ne hátráltassák a középiskolai tanulmányaik sikeres befejezését.

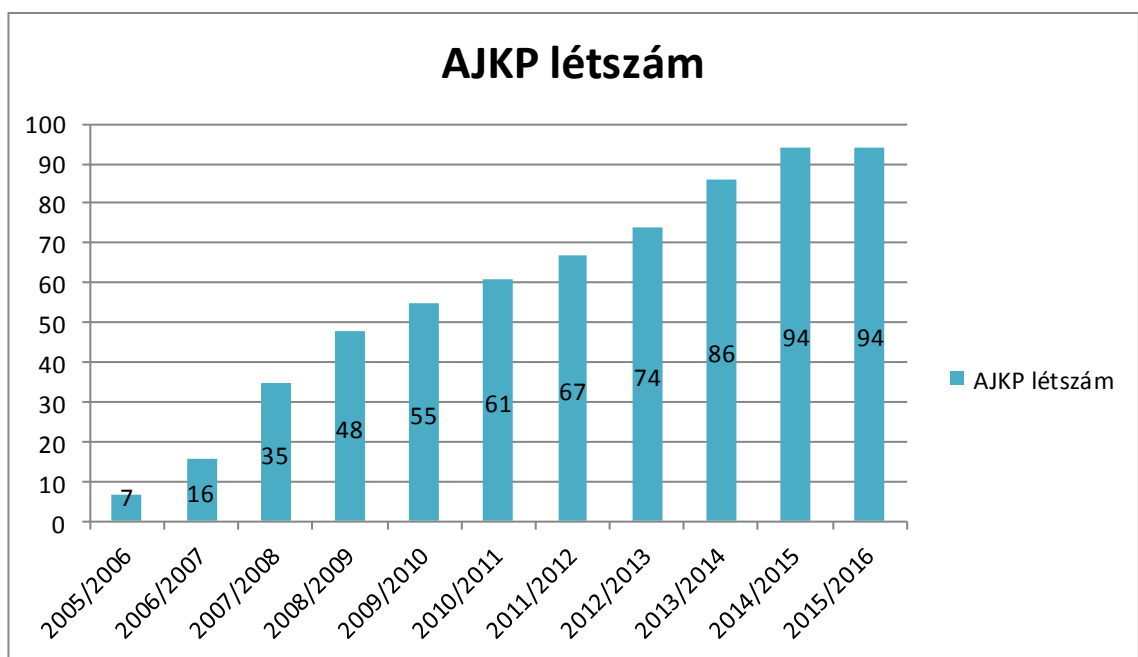
A támogatás formái, területei:

- ösztöndíj,
- ingyenes étkezés,
- utazási költségek teljes megtérítése,
- beiskolázási költségek átvállalása,
- ruházat vásárlása,
- ingyenes kirándulások,
- színház- és mozilátogatások,
- kulturális eseményeken és sportprogramokon való ingyenes részvétel,

- ECDL vizsga támogatása,
- „B” kategóriás jogosítvány támogatása,
- nyelvvizsga támogatása.

Munkánk első fázisa, a *beiskolázás*, az egyik legkritikusabb pontja a program fejlesztésének. A régió ritka településszerkezete miatt nehéz, munka- és időigényes feladat megtalálni és beiskolázni a célcsoportnak megfelelő tanulókat. A hatékony beiskolázás érdekében több szinten igyekszünk eljutni a tanulókhöz és a szüleikhez. Az általános iskolákkal a kezdetektől igyekszünk jó viszonyt kialakítani, így az osztályfőnökök segítenek megtalálni az érintett tanulókat. Találkozási lehetőségeket is szerveznek számunkra a gyerekekkel és a szüleikkel. A folyamatos érdeklődés fenntartása érdekében rendszeresen megkérjük a mostani tanítványainkat, hogy látogassanak el egykori általános iskolájukba, és beszélgessenek a volt tanáraikkal és ismerőseikkel. Fontos, hogy elmeséljék élményeiket, tapasztalataikat a programról, hisz ebben a korosztályban ők számítanak hiteles információforrásnak. Igyekszünk tartani a kapcsolatot az egyes települések önkormányzataival is. Egyrészt tőlük is kapunk információt az érintett célcsoportról, másrészt az igazolások megszerzése így könnyebb feladat. Fontos a kapcsolattartás, a személyes kontaktus, a program előnyeinek rendszeres bemutatása az érintett családok számára. A programról kialakult jó véleménynek, az iskolákkal kialakított jó kapcsolatnak és az alacsony lemorzsolódásnak köszönhetően sikerül folyamatosan növelni a létszámunkat.

A szeptember 1-i létszámok alakulása az egyes tanévekben:

Ebben a tanévben érződött először az új családjogi törvény hatása, így jelentős eredménynek tekinthető a létszám megtartása.

Lemorzsolódási mutatóink a megengedett 30% alatt maradtak minden évben. A korábbi időszakokban viszonylag magas (pl. a 2007/2008-as tanévben 27%) volt, de utána folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott. A 2013/2014-es tanévben elértük a 4,5%-ot.

Az idei tanévben eddig diákjaink 4,3 %-a távozott a programból. Ez jelentősen alatta marad a megcélzott csoport lemorzsolódási mutatójának a középiskolákban.

A program az egyéni különbségekre alapozott nevelés kialakításának szükségességéből indul ki. A *differenciálás* nem azonosítható a felzárkóztatással és a tehetségneveléssel, nem a tanulmányi eredményesség szintjeihez igazodik. A differenciálás mindenki számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítását jelenti, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, a tanuló igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit. Tanulóink jelentős részének kognitív és szocializációs szintje igen alacsony a beiskolázásuk időpontjában, jellemzően a 6-10 éves kornak felel meg. Országos mérés alapján kijelenthető, hogy diákjaink a szakiskolába jelentkezők tudásszintjével azonos szinten állnak, amikor bekerülnek a kollégiumba.

Az előkészítő évben két alapvető célt kell megvalósítanunk a gimnáziummal együttműködve. Elsődlegesen *rendszerességet kell kialakítanunk* a tanulóknak. Ez a rendszeresség lehetővé teszi, hogy a motivációs hiányossággal és tanulási nehézségekkel küzdő gyerekeknek kezdeti sikereik legyenek.

A fejlesztés szempontjából kiemelt figyelmet szentelünk a tehetséggondozásnak is. A programban alapelveként kezeljük, hogy *mindenki jó valamiben, csak meg kell találni*. Igyekszünk minél több versenyre felkészíteni és azokon elindítani tanulóinkat, hiszen az így szerzett tapasztalat és sikerélmény motivációként szolgál a kevésbé jó területek fejlesztésénél. A másik cél a *szocializációs problémák* csökkentése. Szocializációs szempontból is nagyon fontos a program jelenléte az érintett családok esetében. Határozottan kijelenthető, hogy jelentős fejlődés tapasztalható az ide beköltöző gyerekeknél, de az érintett családoknál is a program befejezésekor. Gyerekeink az itt kialakított viselkedési, szemléletmódbeli kompetenciáik egy részét meghonosítják az otthoni környezetben is. A családlátogatások és a szülőkkel való találkozások alkalmával ez folyamatában megfigyelhető.

Sajnos a programba kerülés alkalmával azt tapasztaljuk, hogy diákjaink majdnem 100%-a hátrányokkal érkezik. A problémás családi háttér által okozott lelki sérülések csak lassan, kitartó munkával csökkenthetők. Ennél a korosztálynál a szocializációs folyamatok egy része ekkorra már lezárul. Az addig rögzült viselkedési formákat csak erőteljes hatásokkal tudjuk csiszolni. Az első 1-2 évben tapasztalható viselkedési problémák jelentős része erre vezethető vissza. Sok gyereknél a társadalmi normák ismerete és elfogadása nem jelenik meg kielégítő szinten. A családban rögzült erkölcsi nézet sokszor okoz konfliktust a különböző helyről érkező tanulók esetében. A program kialakításakor ezért kiemelt figyelmet szenteltünk a multikulturális tartalmak megbeszélésének és a konfliktuskezelési módszereknek, hiszen a kognitív fejlesztések alapja a nyugodt háttér. A viszonylag kevés fegyelmi eljárás a programban résztvevő pedagógusok eredményes munkáját mutatja.

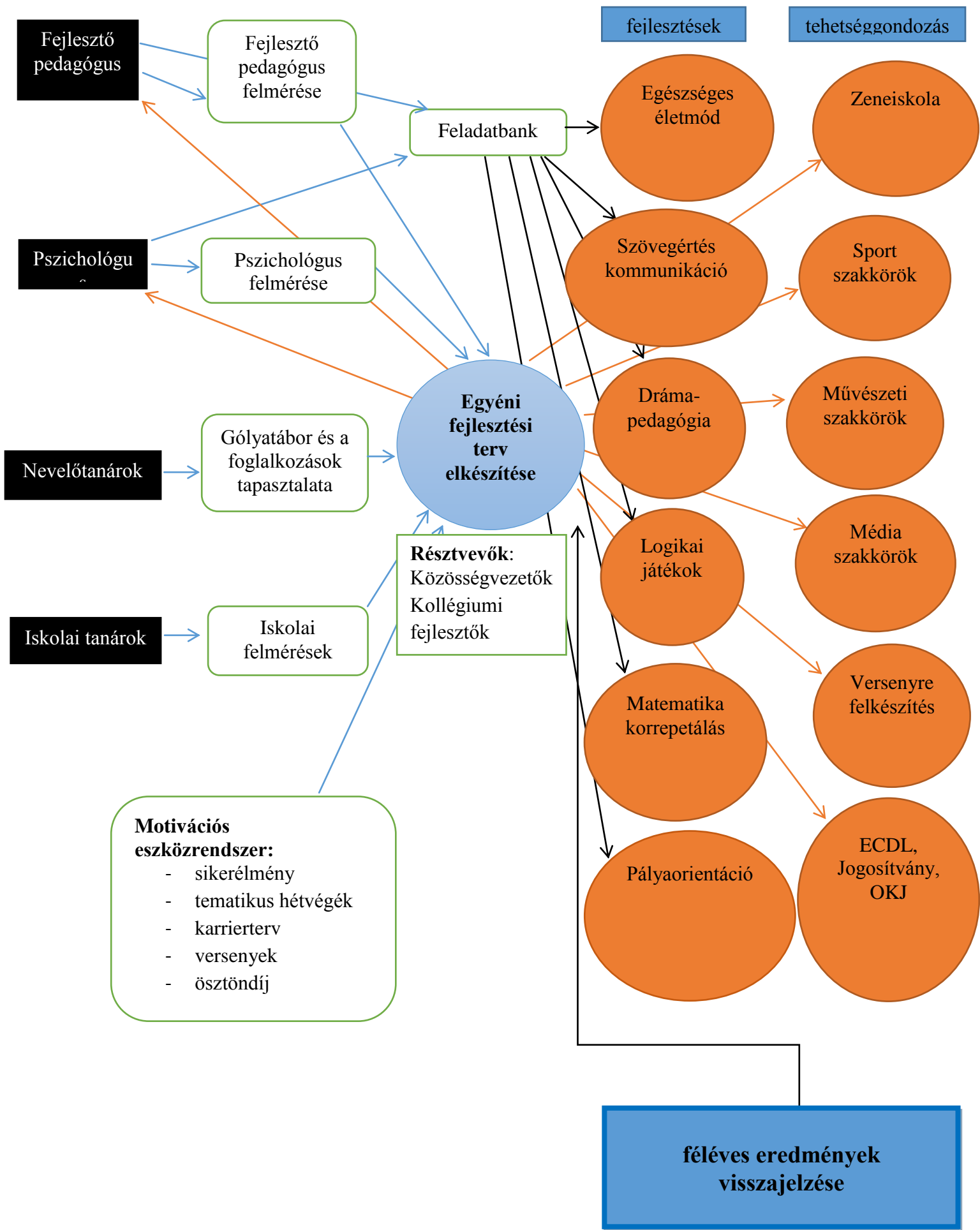
A tanulók beilleszkedését jelentősen segíti, hogy integrált osztályokban tanulhatnak, így szembesülnek az általános elvárásokkal, de a kollégiumi háttértámogatás segítségével meg tudnak felelni azoknak. Fontos hangsúlyozni azt, hogy az iskolai tanárok – a kollégiumi nevelőkhöz hasonlóan - nem stigmatizálják tanulóinkat, így esélyt kapnak, hogy a saját képességeik határozzák meg az osztályban betöltött szerepüket. Az általános iskolákban sajnos sokszor szembesültek azzal, hogy családjuk alapján ítélték meg őket, ezzel egyfajta beletörődést alakítva ki bennük, így esélyt sem kaptak sokszor a tudásuk bizonyítására.

A kollégiumi fejlesztő foglalkozások, programok, kirándulások megmutatják nekik, hogy *más értékek, más szokások és más konfliktusmegoldási lehetőségek* is vannak. A programra való felkészítés egyik kiemelkedő eseménye a *gólyatábor*, mely során egyszerre több célt is megvalósítunk. Egyrészt a közös játékkal és vetélkedéssel kialakítjuk a közösségi kohézió alapját, másrészt a szülők és a gyerekek megismerik a leendő tanáraikat és azokat a szabályokat, amiket be kell tartani a kollégiumban. Fontos szempont még a toborzásban játszott szerepe a gólyatábornak, mert azok a gyerekek és szülők, akik jól érzik itt magukat, otthon elmesélik a barátjuknak, szomszédjuknak, így tudjuk terjeszteni a jó hírüket. A hangulatra jellemző, hogy az éves mérések alkalmával, mindig a legjobb rendezvények közé sorolják a tanulók. Ezzel a rendezvénnyel hatékonyság tekintetében csak a *kirándulások* vetélkednek. Az itteni élmény több tanulónál is megváltoztatta az életszemléletét és a tanuláshoz való motivációját. Igyekszünk mindig olyan területre kirándulni, ahol fejleszteni tudjuk a magyarságtudatot, a közösségi összetartozást, egymás segítségét és a motivációt. Eddig már voltunk Erdélyben, Szlovákiában, Bécsben, Lengyelországban, Horvátországban és Magyarország különböző területein.

Minden tanuló fejlesztése egy komplex *méréssel* indul, melyben több szakember is részt vesz, majd a mérések eredményeit *egyéni fejlesztési tervben* összegezzük, melyet a tanév folyamán egyéni és csoportos fejlesztésekkel valósítunk meg. (Az egyéni fejlesztési terv kialakulását a következő oldalon található folyamatábra mutatja.)

A programban résztvevő tanulók összesített tanulmányi átlaga eléri, illetve jellemzően meghaladja az érintett középiskolák átlagait. Jellemző tendencia, hogy kilencedikben még jelentősen gyengébben teljesítenek, a magasabb évfolyamokon először felzárkóznak, majd átlagban meghaladják a többi tanuló átlagát. Tapasztalataink alapján a kezdeti időszak gyengébb teljesítménye a beérkezéskor tapasztalható jelentős lemaradásnak tudható be. Még a néhány jó képességű tanulónknál is szükséges a fejlesztés, mert diákjaink motivációs szintje igen alacsony beköltözéskor. A fejlesztő pedagógus mérése a következőt állapította meg például a szövegértés területén az idei tanév előkészítő csoportjára vonatkozóan: *„Jelentősen az országos átlag alatti a csoport teljesítménye a folyamatos szöveg olvasásában: a szépirodalmi folyamatos szöveg országos átlaga 78%, itt 59 %, a szakszöveg országos átlaga 31 %, itt 22 %”.*

Az egyéni fejlesztésnek köszönhetően, a programban maradó tanulók közül mindenki leérettségizik, sőt, jelenleg ketten már diplomával rendelkeznek, illetve többen felsőoktatási intézményben tanulnak. Ebben a tanévben három tanuló eséllyel pályázik a felsőoktatásba való bekerülésre. A többi tanuló – 1-2 gyerek kivételével – technikus képzésre, vagy szakmunkás képzésre iratkozik be, ahol bizonyára sikeresen megállják a helyüket. Jelenlegi ismereteink alapján az iskolarendszerből kikerülő végzett diákjaink jelentős részének sikerült elhelyezkednie. Az AJKP támogatásának köszönhetően, eddig már 50 fölötti a megszerzett jogosítványok száma, valamint 6 tanuló szerzett mixer végzettséget. Az ECDL és a nyelvvizsga iránti érdeklődés mostanában indult el. ECDL vizsgát eddig 14 tanuló tett.

A fejlesztés egyik fontos eleme a *családlátogatás*. Az itt tapasztaltak jelentős segítséget nyújtanak a tanulók szociális problémáinak és viselkedésének megértéséhez, kezeléséhez. A tapasztalatokat dokumentáljuk és a tanulók egyéni fejlesztési naplójában tároljuk.

A mentorral közös folyamatos fejlesztésnek köszönhetően, eddig sikeresen tudtunk alkalmazkodni a változó pedagógiai és jogszabályi környezethez. Az országos hálózatban több általunk kialakított jó gyakorlatot is átvettek tőlünk (*ösztöndíj rendszere, egyéni fejlesztési rendszer, szociális kompetencia mérése*). Ezeket a jó gyakorlatokat kölcsönösség alapján ingyen a többi program rendelkezésére bocsátottuk, hiszen a közös munka erősíti az egész rendszert.

Az országos hálózattal történő horizontális kapcsolattartás is fontos része a programnak. Az időszakonkénti közös gondolkodás és problémák megbeszélése fontos állomása a szakmai fejlődésnek. Ezek a találkozások országos konferenciákon, versenyeken vagy akár kirándulások alkalmával történnek.

A jogi szabályozás folyamatos változása jellemző a program finanszírozására, ami megnehezítette a következetes, tervezett munkavégzést, de az utóbbi 2-3 évben a helyzet stabilizálódott. Most 630.000 Ft külön támogatásban részesül tanulónként a kollégium minden évben. Ennek a támogatásnak a 25-30%-a bérjellegű kiadás (fejlesztő pedagógus, pszichológus, matematika korrepetitor, mentor, pótlék, ügyeleti díj). 65-70%-át közvetlenül a tanulók kapják (étkezés, ösztöndíj, ruha, tanuláshoz szükséges eszközök, tematikus fejlesztő hétvégék, jogosítvány, versenyek költségei, színház, mozi belépők). A maradék összeget dologi kiadásokra és fejlesztésekre (számítógép, TV, DVD lejátszó a tanulóba, asztalok, székek, ágyak, sporteszközök, eszközkarbantartás) költjük. A támogatás elméletileg előfinanszírozott, de minden évben problémát okoz, hogy a január - augusztus időszakra jutó támogatás általában az időszak vége felé érkezik meg, ami a pénzügyi tervezés alaposabb átgondolását igényli.

Az *elkövetkezendő időszak terveit* erőteljesen befolyásolja a pénzügyi háttér kiszámíthatatlansága. A tanulók hátrányos családi hátterét erősíti a bizonytalan finanszírozás, és a rendezvényeken, versenyeken való megjelenés kétségessége. Az elkövetkezendő időszakban az lenne a legfontosabb, hogy az országos hálózat segítségével sikerüljön ennek a bizonytalan helyzetnek a rendezése.

Rövid távú céljaim között szerepel egy *emlékkönyv kiadása*, amelyben a végzős AJKP-s tanulókat mutatnánk be egy-egy interjú segítségével. Ezt a könyvet toborzásra, illetve a különböző országos rendezvények esetén a hódmezővásárhelyi program bemutatására tudnánk használni.

Szintén idei célom egy országos „logikai játékok” verseny megrendezése. Eddig jellemzően kulturális és sport versenyeket rendeztek a programon belül. Ez a verseny új lehetőséget nyithatna a tanulóink számára, hogy megmutathassák tudásukat, illetve erősödjön motivációjuk.

Hosszú távú céljaim közt a rövid távon megvalósítandó feladatok hagyománnyá való alakítása szerepel. Ide tartozik még az AJKP-s tanulói létszám 100 fő fölé történő emelése. Ez jövőre egyelőre nem lehetséges a végzősök magas száma (20 fő) miatt.

Összességében megállapítható, hogy az Arany János Kollégiumi Program jelentősen segíti a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek beilleszkedését a társadalomba. Tapasztalatom alapján megállapítható, hogy – a jelentős szocializációs és kognitív hátrányok miatt – gyermekeink jelentős része a program nélkül talán még a szakiskolát sem végezné el. Maga a program támogatása is rentábilisnak mondható, hiszen amennyiben évfolyamonként csak két tanulóval több gyereknek sikerül elhelyezkednie az eredeti állapothoz képest, már többet takarít meg az államháztartás a befizetett személyi adó és a felvett szociális támogatások különbözetéből, mint a programra adott támogatás. A családoknál tapasztalható pozitív változások pedig ráadásként jelentkeznek.

6.2. Egyéb pályázatok

Tagintézményi érdek, de intézményvezetői, fenntartói elvárás is, hogy nevelő-oktató munkánk jobb finanszírozásához pályázatokon kell indulnunk. Hiba lenne azonban, ha megfelelkeznénk a pályázatok nem anyagi természetű dolgokban, pénzben, eszközökben mérhető hasznáról. Ezen programok intellektuális hozadéka a pedagógusok szemléletének változtatásában, módszereik gazdagításában nem lebecsülendő.

Kollégiumunk az előző években – a rendkívül nagy volumenű AJKP mellett – az alábbi pályázatokon vett részt:

- *TÁMOP 3.1.4. „KOMPETENCIA ALAPÚ OKTATÁS, EGYENLŐ HOZZÁFÉRÉS - INNOVATÍV INTÉZMÉNYEK BEN”*
- *TÁMOP-3.3.2 „EGYÜTT, HOGY JOBB LEGYEN”*
- *TÁMOP-3.2.2 KÖZOKTATÁS-FEJLESZTÉST TÁMOGATÓ HÁLÓZAT KIÉPÍTÉSE A DÉL-ALFÖLDI RÉGIÓBAN*

- *TÁMOP 3. 1. 7.- 21. századi nevelési minta a kollégiumban* pályázat fenntartási időszakának harmadik évében műhelyfoglalkozást tartottunk, melyen új jó gyakorlatunk mutatkozott be.

Kollégiumi pályázati referens megbízásával, az intézményi szintű referenssel történő együttműködéssel igyekszünk fokozni ilyen irányú tevékenységünket.

7. A SZERVEZETI MŰKÖDÉS

Mint korábban említettem, a nevelés középpontjában álló pedagógus akkor érzi jól magát, akkor fejlődik és működik hatékonyan, ha fontosnak, kompetensnek és önállónak érzi magát.

Mindennek megvalósulása egy *támogató, ösztönző légkörben* történhet, amelynek kialakítása elsősorban a vezető felelőssége. Az intézmény teljesítménye csak elkötelezett munkaerő révén növelhető. Olyan munkahelyi légkört kell kialakítani, melyben a saját értékeikhez ragaszkodó egyének harmonikusan kapcsolódhatnak a szervezeti értékrendhez. A vezetés feladata, hogy megteremtse az *értelmes feladatok kínálatát, a sikerélmény lehetőségét*.

A *vezetés demokratizmusa* a működtetett fórumokon keresztül a belső kapcsolatrendszerben nyilvánul meg. A nyílt, informatív vezetés nem öncél, hanem hatékony eszköz az együttgondolkodás, a minél szélesebb körű döntés-előkészítés megteremtésében. Úgy gondolom, hogy az információk biztosítása, a hozzászólás lehetősége együttműködést, kölcsönös bizalmat eredményez, és egy ilyen környezetben a kollégák érdekeit eredményesen lehet összhangba hozni az intézményi célokkal. A vezetők meghatározó tevékenysége a kommunikáció, amely a kapcsolattartás alapvető formája. A vezető azonban nemcsak kommunikál partnereivel (pedagógusokkal, egyéb dolgozókkal, szülőkkel, diákokkal, a fenntartó képviselőivel stb.), hanem együtt is működik munkatársaival, s eközben meg is erősíti kollégáit, vagyis erősíti igényüket a kompetenciára és az autonómiára.

A vezetők napi szintű kapcsolattartása létfontosságú. A szükséges gyakorisággal tartott *vezetőségi megbeszélések* legfontosabb funkciója a döntés-előkészítés, de folyamatos és őszinte véleménynyilvánítása által mintegy vezetői tanácsadó testületként is működik. A vezetők együttműködésének fontos területe a vezetői feladatok megosztása, mely az SZMSZ-ben kerül meghatározásra.

Fontos, hogy a vezető megbízzon munkatársaiban, feladatokat és döntéseket delegáljon, ne egyedül, saját maga próbáljon minden fontos dolgot megoldani. Munkatársait gondolkodásra, véleményalkotásra, cselekvésre kell ösztönöznie. Hibázni lehet, de csak akkor, ha az illető tanul belőle, és nem kerül elő ismételten a probléma. A vezetői bizalom természetesen csak a munkatársak lojalitása és együttműködési készsége esetén működhet.

A feladatadás módja sokféle lehet. A vezetőnek arra kell törekednie, hogy úgy ossza szét a feladatokat, hogy lehetőség szerint mindenki olyan munkát kapjon, amit szívesen, örömmel végez. A testhezálló feladatot a dolgozók szívesen, odaadással végzik el. Örömmel egyik

forrása éppen az, hogy a nekik való feladat végzése közben autonómnak és kompetensnek is érzik magukat. Az ilyen feladatadás kifejezi a vezető dolgozóba vetett bizalmát.

A vezető munkája azonban nem áll meg a feladatkiosztásnál, célok kitűzésénél. Meg kell találnia a módot, hogy hogyan segítheti a munkavégzést: támogatással, információkkal, kapcsolatokkal és az esetleges akadályok elhárításával. A közös sikerben jelentős szerepe van a vezetői támogatásnak is. Az a vezetői magatartás, amely nem szól bele folyton a feladat végzésébe, még csak nem is ellenőrzi naponta a megvalósítás folyamatát, de tájékozódik az ügyek állásáról, alkalmat ad ezzel az esetleges problémák felszínre kerülésére, és az időben történő beavatkozásra, továbbá a kolléga önbizalmának, kompetenciatudatának és a bizalom légkörének az erősítésére.

A kollégium belső kommunikációjának másik fontos fóruma a *tanári munkaértekezlet*. A napi problémákat itt beszéljük meg, és a kollégium életét érintő kérdések, információk itt kerülnek feldolgozásra. A jogszabályban a nevelőtestület hatáskörébe utalt kérdéseket természetesen a nevelőtestületi értekezlet tárgyalja, és idetartoznak a szakmai, illetve az egész nevelőtestületet érintő kérdések is. Szükség szerint – viszonylag ritkábban – a nem pedagógus terület dolgozóinak is tartunk megbeszélést. Említésre méltóak még *munkaközösségi megbeszélések* és a „*projekt-megbeszélések*”, melyeken az adott feladatokban munkálkodók vesznek részt. Leggyakrabban az AJKP-s csoport kerül összehívásra. A további információfeldolgozás és kommunikáció döntően interperszonális formában folyik. Lényegében a vezetők napi operatív kapcsolatban vannak, míg ugyanez mondható az egyes munkaközösségek tagjairól is.

Az egész diákság részére *diákközgyűlést* tartanunk tanévkezdéskor, a félévi értékelés kapcsán, illetve a tanév végén. A személyes megkeresések alkalmával nyitott vagyok az év bármely napján a diákok javaslataira, véleményére.

A vezetői stílusok részletes elemzésétől, saját preferenciák megfogalmazásától eltekintenek. A vezetők többféle vezetői stílust is életre hívhatnak önmagukban és a közösség tagjaiban – attól függően, hogy éppen mire van szüksége a szervezetnek. Ugyanakkor nagyon nehéz megmondani, hogy mikor, milyen vezetői stílus használata vezet célhoz. Általában elmondható, hogy a különböző vezetői stílusok váltogatása célszerű a helyzettől és a feladattól függően.

8. CÉLKITŰZÉSEK ÖSSZEGRZÉSE

Pályázatomban hosszan elemeztem vezetői munkám jelenlegi állapotát, illetve számos célt fogalmaztam meg. Ezeket röviden így összegezném:

- megfelelés az alapítók eszmeiségének, a hagyományok ápolása;
- régi értékek és modern innovációk harmóniájának megteremtése;
- tanulóink segítése abban, hogy jóra való emberré váljanak;
- XXI. századi körülmények kialakítása az infrastruktúra területén;
- megfelelés a kollégiumi neveléssel szembeni megváltozott elvárásoknak;
- a kollégiumi nevelés elismertségének javítása;
- az éves tanuló foglalkozások gondos elkészítése és megvalósítása;
- közös oktatási-nevelési képpel rendelkező, egymástól és egymással tanuló tantestület;
- szaktanári minőség biztosítása;
- a felhalmozott szellemi tőke gyarapítása és kamatoztatása;
- a nemzeti azonosságtudat ápolása;
- a közösség szerepének hangsúlyozása;
- az integráció, az esélyegyenlítés előmozdítása, szociokulturális hátrányok csökkentése;
- otthon biztosítása a családjuktól távol tanuló diákok számára;
- kompetenciák fejlesztése játékok bevonásával is;
- a lemorzsolódás csökkentése még színvonalasabb, egyénre szabott szakmai gyakorlattal;
- diákjaink a kollégiumi nagy- és kisközösségi tevékenységek együttes élményében való részesítése;
- az egészséges, káros szenvedélyektől mentes életmód megismertetése és kialakítása;
- toborzó munkánk színvonalának megőrzése, a kollégium vonzerejének növelése;
- eredményes PR munka;
- a pedagógiai munka és a közösségi élet minőségének folyamatos megújítása;
- jó gyakorlataink működtetése és terjesztése;
- pályázatokon való intenzív részvétel anyagi és szakmai hozadék érdekében;
- az AJKP eredményes folytatása, a tapasztalatok hasznosítása;
- korábbi pályázatok fenntartási kötelezettségeinek teljesítése;
- a szervezeti működés javítása;
- az intézményi dokumentumok gondos megalkotása, karbantartása;

- törvényességet és a szakmaiságot szem előtt tartó intézmény működtetése;
- a nem pedagógus dolgozóink munkájának hatékonyabb szervezése;
- előforduló anomáliák kezelése;
- folyamatos jövőtervezés;
- olyan célok kitűzése, melyeket teljes szívével fölállal a tantestület, ugyanakkor a szülők, a diákok és a fenntartó igényeinek is leginkább megfelelnek;
- vezetői önértékelés és folyamatosan fejlesztett vezetői képesség fontossága;
- vezetési feladatok egy részének bizalommal történő delegálása vezetőtársak munkakörébe;
- együttműködés javítása partnerintézményekkel;
- a szakmai szervezetek munkájának figyelemmel kísérése;
- a Hódmezővásárhelyhez való kötődés kialakítása pozitív élmények által;
- az itt töltött vendégejszakák számának növelése.

Amint az pályázati dolgozatomból kiolvasható, fontosnak ítélem a minőségi továbblépést, a szervezetség javítását, a hiteles külső tájékoztatást, és az intézmény elismertségének növelését a jelenlegi eredményes munka jövőbeli folytatódásának, megújításának érdekében. Célom az, hogy a Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum Cseresnyés Kollégiuma egy olyan hely legyen, ahol a dolgozók és a diákok kompetensnek, fontosnak és autonómnak érezhetik magukat, és ennek köszönhetően képességeik legjavát mutatják napi tevékenységükben. Céljaim megvalósítása együttműködésük nélkül lehetetlen. Ezen alapelvek szerint, a munkatársaim, a diákönkormányzat és a fenntartó támogatásában bízva nyújtom be vezetői pályázatomat.

Hódmezővásárhely, 2016. április 2.

Vig Áron
pályázó